

Leto 1906.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CV. — Izdan in razposlan dne 18. decembra 1906.

Vsebina: (Št. 235 in 236.) 235. Ukaz gledé predpisov o zapisovanju in oddajanju zdravil na račun javnih za-
kladov. — 236. Ukaz o zdravilski odredbini k avstrijski farmakopeji, izd. VIII.

235.

Ukaz ministrstva za notranje stvari z dne 10. decembra 1906. l.

gledé predpisov o zapisovanju in oddajanju zdravil
na račun javnih zakladov.

§ 1.

Zdravniki in lekarničarji, ki predpisujejo, ozi-
roma oddajajo zdravila in obvezila na stroške

- a) države,
- b) javnega zaklada, ki ga upravlja država, se mo-
rajo pri tem ravnati po naslednjih določilih.

Na ta določila so zdravniki in lekarničarji, ki
predpisujejo, oziroma oddajajo zdravila in obvezila
na stroške

- a) dežel, okrajev ali občin,
- b) javnega zaklada, ki ga upravljajo ti faktorji,
- c) bolniških blagajnic, urejenih po zakonu o bol-
niškem zavarovanju z dne 30. marca 1888. l.
(drž. zak. št. 33), ali
- d) drugih bolniških in človekoljubnih zavodov in
uredeb, ki jih je priznala država in ki so pod
njeno kontrolo,

vezani tedaj, ako in kolikor zahtevajo to deželni
odbori, okraji, občine ali ostale poklicane uprave
teh zavodov.

(Slovenisch.)

§ 2.

Zdravniki so v svojih ordinacijah — ako v § 1
oznamenjeni faktorji ne dovolé izrečno izjeme —
omejeni na tista zdravila in obvezila, ki se nahajajo
v veljajoči farmakopeji ali v kateri njenih prejšnjih
izdaj, oziroma v veljajoči zdravilski odredbini.

To določilo se ne uporablja na zdravniške ordi-
nacije na kliničkih vseučiliških zavodih sploh, na
kliničkih ambulatorijih pa toliko, kolikor ambulant
ne zahteva oddaje zdravil in obvezil na stroške
v § 1 oznamenjenih faktorjev.

§ 3.

Zapis drugih nego prej imenovanih zdravil in
obvezil je dovoljen le izjemoma in le tedaj, kadar
smatra zdravnik tak zapis za nujno potreben. V tem
primeru mora v dokaz tega, da je izbral dotični lek
po dobrem preudarku, na receptu pristaviti besedo
„*necesse*“.

§ 4.

Za promet v tuzemstvu pripuščena zdravilna
sera se smejo po mnenju zdravnikovem zapisati
z razlogi, predpisanimi v § 3.

§ 5.

Zdravila, za katera v veljajoči izdaji ali v ka-
teri prejšnjih izdaj farmakopeje ni predpisa, kako

jih je treba pripraviti, se morajo vsakokrat magistraliter zapisati.

§ 6.

Ob zdravljenju kake bolezni sme zdravnik zapisati le tista zdravila in obvezila, ki se zdé potrebna.

Zapis mora biti tako gledé leka kakor tudi gledé oblike zdravila vedno kolikor moči enostaven in cen. Izmed dveh ali več zdravil, ki enako ustrezajo terapevtskemu namenu, se sme zapisati vedno le cenejše zdravilo. Isto velja tudi gledé oblike zdravila.

§ 7.

Vse v vodi raztopne, v tabeli III farmakopeje ne navedene soli, izvzemši jodovo in bromovo sol in *Kalium chloricum*, se smejo samo prvikrat zapisati v raztopini. Ako se zdravilo ponovi, je zapisati le sol zase samo (v snovi) v dotični množini, ako zoper to ni dobro utemeljenih pomislov sè zdravniške strani; da raztopi sol v vodi, naj se prepusti bolniku samemu ali njegovim strežnikom; pri tem je posoda prve ordinacije mera za množino vode, ki je potrebna, da se raztopi.

§ 8.

Aqua destillata naj se zapiše le za raztopitev *Argenta nitrica*, protargola, za injekcije in za očesne vode, in v vseh drugih primerih je predpisati in uporabiti za raztopilo praviloma *Aqua fontis*.

§ 9.

V tabeli III farmakopeje navedena zdravila se morajo, če njihov zapis v soluciji ni dopusten ali namenu primeren, zapisati v praških, porazdeljenih po posebnih dozah.

Mnenju zdravnika se prepušča, da zapiše ne herojsko delujoče leke zdrobljene tudi v dvojnih dozah, kojih porazdelitev je prepustiti bolniku ali njegovim strežnikom, ali brez vsake oddelitve. Kjer je količjak mogoče, je uporabiti vedno poslednji način zapisa.

§ 10.

Primes cukra pri oddeljenih praških je dopustna le tedaj, ako gre za oddelitev leka v posameznih dozah z manj nego 0·2 grama. Ta primes cukra ne sme *pro dosi* presegati 0·5 grama.

§ 11.

Da se zakrije grenki ali neprijetni okus zdravila, določenega za notranjo rabo, se smejo pri praških zapisati le rezani brezbarvni oblati, pri tekočih zdravilih le *syrupus simplex*, *syrupus aurantii* ali *syrupus Rubi idaei* kakor *corrigens* v množinah desetih odstotkov skupne množine tekočine največ. Dodajati osladila k močno grenkim zdravilom, na pr. h kininu v takih dozah, pri katerih ni pričakovati, da bi se bistveno izboljšal okus, je nedopustno.

Zapisovati zdravila v kapticah iz gelatine je prepuščeno preudarku zdravnika po načinu, ustanovljenem v § 3.

§ 12.

Navadne pijače, nalivke in obare takih zdravil, ki so pripušteni za ročno prodajo, smejo pripravljati bolnik ali njegovi strežniki po navodilu zdravnika, ako zdravnik nima pomisleka zoper to.

§ 13.

V bolnicah v večjih množinah rabljene raztopine najnavadnejših razkužil, izvzemši sublimatne raztopine, sme tam pripravljati strežno osebje po zdravnikovem navodilu in pod njegovim nadzorstvom.

§ 14.

Za podlago obližev se sme zapisati le *Adeps Lanae hgdrosus*, *Axungia porci*, *Unguentum simplex* ali *Vaselinum*.

Obliže, ki jih je po zdravilski odredbini treba imeti v lekarnicah v zalogi namazane, sme zdravnik zapisovati samo v tej obliki in pri tem je navesti dolžino in širino v centimetrih.

§ 15.

Ako se potrebujejo v bolniški dvorani kake bolnice ali zavoda za strežbo ob istem ordinacijskem času enaka zdravila, naj se z oznamenilom zaglavnih števk s števili in števila kosov z besedami združijo v en zapis in preračunijo skupno.

§ 16.

Od shrank (steklenic, loncev, škatelj) se smejo zaračunjati le tiste, ki so v zdravilski odredbini nastavljene najceneje, izvzemši tiste primere, če so se

zapisala zdravila, ki se razkrojijo, če vpliva nanje luč, in je torej oddajati črne ali rjave steklenice. V vseh drugih primerih, zlasti tudi ako se zapiše *aqua laurocerasi* v majhnih količinah, ki se hitro porabijo, je oddajati in zaračunati navadne zelene steklenice.

Za zdravila, ki se morejo oddajati v papirnatih vrečicah, naj se rabijo take vrečice.

§ 17.

Zdravniki naj zapišejo, ako se zdravilo ponovi, na recept pristavek „*ad vitrum adlatum*“ in naj opozoré bolnika ali njegove strežnike, da je treba posodo do dobra osnaženo prinesiti nazaj v lekarnico.

Potrebne posode se torej ne smejo zaračunjati ponovno, ako se pripravi rabljena shranka.

V primerih pa, v katerih se zaukažejo zdravila za bolnike, ki imajo kako nalezljivo bolezen, je najstrožje prepovedano, rabljene prazne posode pošiljati nazaj v lekarnico. V teh primerih naj zdravnik na receptu pristavi záznamek „*ad vitrum novum*“.

§ 18.

Zdravniki in lekarničarji, ki se ob svojih ordinacijah, oziroma dispenzacijah ne ravna po gorenjih predpisih, ne da bi temeljito opravičili to ravnanje, se lahko prisilijo, da povrnejo večje stroške, povzročene s takimi zapisi, oziroma dispenzacijami.

§ 19.

Prestopki teh predpisov sè strani zdravnikov in lekarničarjev se kaznujejo z denarnimi kaznimi do 200 K. ako se na to ne uporabljajo določila občega kazenskega zakona.

§ 20.

Spredej stoječa določila se uporabljajo tudi na zdravnike, ki poslujejo kakor namestniki zdravnikov, ki ordinirajo na račun v § 1 navedenih oblastev, zakladov itd.

§ 21.

Ta ukaz dobi moč 1. dne januarja 1907. l.

Bienerth s. r.

236.

Ukaz ministrstva za notranje stvari z dne 10. decembra 1906. l.

o zdravilski odredbini k avstrijski farmakopeji,
izd. VIII.

Dne 1. januarja 1907. l. stopi v moč na podstavi najnovejših lekarskih cenikov ustanovljena zdravilska odredbina, ki je izšla z naslovom „Zdravilska odredbina k avstrijskemu lekarskemu pravilniku (farmakopeja) izd. VIII“ v zalogi c. kr. dvorne in državne tiskarne.

Z ozirom na ukaz ministrstva za notranje stvari z dne 20. junija 1906. l. (drž. zak. št. 119), se ukazuje nastopno:

§ 1.

Vsi lekarničarji brez izjeme, potem zdravniki in ranocelci, oziroma živinozdravniki, ki imajo pravico imeti domačo lekarno, so dolžni natanko držati se zdravilske odredbine, ki zadobi moč 1. dne januarja 1907. l., ter si omisliti vsak po en tiskan izvod.

§ 2.

Lekarničarji ter zdravniki in ranocelci se morajo natanko ravnati po „Občih določilih in pravilih“, podanih v uvodu VIII. izdaje avstrijske farmakopeje ter razglašenih z ukazom ministrstva za notranje stvari z dne 8. januarja 1906. l. (drž. zak. št. 10), ter po naslednjih posebnih določilih.

§ 3.

Tista zdravila, za katera veljajo gledé njih odajanja posebna utesnjujoča ukazila, in katera so — kolikor spadajo med lekarska, — v ti zdravilski odredbini kakor tudi v farmakopeji poočitena z očividnimi (debelimi) pismeni*) in vrhu tega sestavljena v razpredelnici IV. farmakopeje, smejo lekarničarji dajati samo, ako se jim prinese reden zapis v to upravičenega zdravnika, ranocelca ali živinozdravnika.

Po ukazu ministrstva za notranje stvari z dne 1. avgusta 1884. l. (drž. zak. št. 131), ne spadajo sem: karbolna kislina, cinkova in bakrena galica (vitrijol), nadalje po razpisu ministrstva za notranje stvari z dne 14. februarja 1905. l., št. 4224, *Formaldehydum solutum*, kolikor se te tvarine ne rabijo za zdravila nego samo za raz-

*) Nadomestuje mesto prejšnjega križnega znamenja.

kužila; a v tem primeru je treba tako rabo z označilom: „Za razkuževanje“, razločno poočiti na znamki (signaturi) posode; potem kloroform v zmesi, namenjeni „Za vnanjo rabo“; a v ti zmesi ne sme biti kloroforma nad 20 odstotkov celokupne zmesi.

§ 4.

Ob narejanju in oddajanju zdravil se je držati v vseh stvaréh natanko navodil zdravnikovega zapisa (recepta).

Recepti, v katerih gré čez največinske jemljaje (doze) zdravil, navedene v tabeli III. v VIII. izdaji avstrijske farmakopeje, se smejo odpravljati (dispensovati), kakor je zapisano, samo tedaj, če je zdravnik težni količini pristavil klicaj (!).

Vrhu tega se veleva, da naj zdravnik težne količine v receptu zapisanih zdravil, navedenih v tabeli največinskih jemljev, natanko pové ne samo s številkami, temveč tudi z besedami.

Odpravljaje razdeljene praške se lumen papirnatih mošnic iz zdravstvenih ozirov ne sme odpirati pihaje nanj z usti.

§ 5.

Recept mora biti po vseh delih razločno in čitno pisan. Na recepte, ki so pisani nečitno, ali lekarničarju niso popolnoma umevni, se ne smé dajati nikako zdravilo, preden se ni dobilo pojasnilo zapisujočega zdravnika.

Na vsakem receptu bodi praviloma razvidno ime in bivališče stranke, za katero je namenjeno zapisano zdravilo, in té podatke je treba pristaviti v lekarnici, ako bi že zdravnik ne bil tega storil. Ako se stranka brani povedati jih, je treba na recept v porazumu ž njo postaviti primerno oznamenilo, s katerim je moči odvrniti kako zaméno ob izročitvi zdravila.

§ 6.

Po enem receptu se smé kako zdravilo zopet dati samo za tisto stranko, ki je zapisana na njem.

Ako se je zares bati, da bi se zlorabilo kako zdravilo, naj zapisujoči zdravnik dotičnemu receptu pripiše pristavek: „ne repetatur“, in lekarničarju je prepovedano, po receptih s takim pristavkom zopet dajati zdravilo.

Receptne golice se že natisnjenim „ne repetatur“ niso dovoljene.

§ 7.

Dajati zdravila na prepisane recepte in prepisavati recepte v lekarnah je prepovedano; razen ako bi to zahtevale posebne okolnosti, n. p. ker se zdravilo daje na stroške javnih zakladov, ljudomilih zavodov, bolniških blagajnic, društev i. e.; toda v tem primeru mora biti povedano na prepisu samem, zakaj je bil napravljen.

Prepis recepta mora imeti natančno oznamenilo lekarne in podpis odpravnika.

§ 8.

Recepte z zabeležkom „cito“ ali „statim“ je odpraviti kar najhitreje moči.

§ 9.

Recepti s pristavkom „secundum meam prescriptionem“ ali s kako drugo pripomnjo, s katero se namigava na kako skrivno sporazumljenje ali na kak dogovor lekarničarja z zdravnikom, kar je prepovedano v vseh razmerah zdravnika do lekarničarja, se ne smejo odpravljati v lekarnah. Zdravnikom se prepoveduje, take izraze ali pripomnje rabiti v svojih receptih.

§ 10.

Ako je zdravnik receptu pristavil opomnjo: „Fiat expeditio simplex“, naj se rabijo in zaračunajo le tiste posode, ki so v odredbini navedene za najcenejše.

§ 11.

Ob taksovanju receptov za račun zakladov in zavodov, za katere se uporabljajo predpisi ordinacijskega in dispensacijskega pravila, naj dovoli lekarničar 50 odstotkov popusta od cene za recepturna dela in 20 odstotkov od ovedene odredbini ustrezajoče cene tvarine.

Pri odredbinskih postavkih za 200 gramov in 500 gramov zdravil ter pri cenah za posode in obvezila se ne popuščajo odstotki.

Ob taksovanju začetkom omenjenih receptov naj dovoljujejo zdravniki in ranocelci, ki imajo domače lekarnice, 50 odstotkov popusta od cene za recepturna dela.

§ 12.

V odredbini ustanovljene cene služijo za preračun vsake množine oddanega zdravila, ako se je ustanovila samo ena cena.

Ako so cene kakega zdravila stopnjevane za različne množine, je merodajna za preračun cene med temi stopnjami ležeče množine cena prihodnje nižje stopnje. Ako bi se pa pri tem presegel postavek cene za bližnjo višjo stopnjo, se sme preračunati samo cena te stopnje. *)

§. 13.

Najnižji postavek cene za cenitev kakega predmeta izvzemši *Aqua fontis* ob odredovanju (taksovanju), za katero se ne uporabljajo določila ordinacijskega in dispensacijskega pravilnika, znaša pet vinarjev, ob odredovanju po ordinacijskem in dispensacijskem pravilniku pa samo dva vinarja.

Postavke cene ob odredovanju, ki ne dosega enega celega vinarja, se smé zaračunjati za cel vinar, in prav tako se smé, ako se ob odredovanju za kak zdravilski predmet poleg enega ali več vinarjev pokaže tudi še vinarjev drobce, ta drobce računati za cel vinar.

§ 14.

Za *Aqua fontis* do množine enega litra in pa za vsak nadaljnji liter se smé, razen ako bi se ta voda rabila za dekokt ali naliveke, zaračunati znesek dveh vinarjev.

§ 15.

Lekarničarjem, ki morajo ob dobavi špirita razen državne žganjarine plačevati tudi še komunalne davščine za žganje, sme politično deželno oblastvo na njih zaprosilo dovoliti primerno zvišanje odredbine za tiste spirituozne predmete, ki so po imenih navedeni v seznamu, pridejanem zdravilski odredbini.

§ 16.

Ako zdravnik v receptu ni bliže povedal težne množine kake indiferentne sestavine, ali če je v navo uporabljen zdravilski oblike potreba kake v receptu ne navedene indiferentne primesi, naj od-

*) Primer: Ako stane po zdravilski odredbini 1 gram kakega zdravila 10 h, 10 gramov tega zdravila pa 75 h, se za 9 gramov ne sme zaračunati 90 h, temveč le 75 h.

pravnik ob odrejanju porabljen množino indiferentne sestavine ali primesi poočiti na receptu.

Gledé zaračunjanja zdravil, zapisanih po kapljah, naj velja naslednje:

Pri mastnih in pa pri težkih hlipnih (etrovih) oljih, pri tinkturah, izredčenih rudninskih kislinah in vodenih tekočinah sploh se računi 20 kapelj, pri drugih hlipnih (etrovih) oljih, pri octovem hlipu, hlipovem vinskem cvetu in kloroformu 25 kapelj, pri čistem hlipu 50 kapelj za en gram.

§ 17.

Na vsakem receptu, po katerem se v kaki javni ali domači lekarnici napravljajo in oddajajo zdravila, je zapisati razločno pred odpravo iznos odredbine s številkami, ter ob prvi določitvi odredbine tudi posebej razložiti po tvarinah, po delu in po shrankah (posodah, škatljah i. e.).

V javnih lekarnicah naj tisti, ki je cenil (taksoval) zdravilo, poočiti na receptu poleg cene tudi leto in dan ter firmo lekarnice ter podpiše svoje ime, a tisti, ki je oddal zdravilo, naj vselej na signaturi (znamki) pristavi leto in dan oddaje ter podpiše svoje ime.

Iste zabeležke — ob različnem odredovanju tudi znesek odredbine — je vselej namestiti na receptu, oziroma na signaturi, ako se zdravilo ponovno oddaja po istem receptu.

§ 18.

Dovoljeno je zdravila in obvezila dajati pod odredbino; a v takem primeru je treba na receptu s številkami zapisati tako ceno po odredbini kakor tudi prostovoljno znižani znesek.

Toda tudi zdravila in obvezila, oddana pod odredbino, morajo biti prav tako neoporečno dobra, kakor je predpisano v farmakopeji, tudi se ne sme morebiti manj dati po teži.

Tudi v ročni prodaji se ne smejo cene zdravil in obvezil nikdar računati više, nego po postavkih zdravilske odredbine.

§ 19.

Odmerjaje postavke cene tistim zdravilom, katerih ni v farmakopeji, naj politična oblastva v primerih, ki jim pridejo v presojo, ravna po načelih za preračun postavkov cen zdravilske odredbine, kojih besedilo je priloženo tej zdravilski odredbini.

§ 20.

Pijavke naj se ne smatrajo za zdravila. Vendar so lekarničarji dolžni, imeti jih v dobrem stanju v zalogi.

Prodajna cena njihova vštrevši oddajo se ustanavlja za lekarnice na 20 vinarjev. Ta cena ne pripušča nikakega odstotnega odbitka ob oddaji po ordinacijskem pravilniku.

§ 21.

Zdravniki in ranocelci, ki so upravičeni ali dolžni imeti domačo lekarnico ali zasilno pripravo (ukaz ministrstva za notranje stvari z dne 26. decembra 1882. l. [drž. zak. št. 182]), so dolžni kemične in farmacevtske (enovite in sestavljene) preparate, in pa druge zdravilske priprave, potrebne za opravo in dopolnilo svojih domačih lekarnic in zasilnih priprav, samo in edino dobivati iz kake tuzemske javne lekarnice ter se o takem dobivanju izkazovati s posebno prejemno knjigo, v kateri je natanko povedati ime in težo zdravil in pa čas dobave ter potrditi s podpisom lekarničarjevega imena.

Pri tem je zniževanje cene prepuščeno vzajemnemu dogovoru.

§ 22.

Ob preračunu zdravil za živino naj se odbije 25 odstotkov od odrejene skupne cene, ki se pokaže tam.

§ 23.

Lekarničarji so dolžni, imeti v zalogi krepila in razkužila ter obvezila, ki so predpisana v „službenih predpisih za babice“, izdanih z ukazom ministrstva za notranje stvari z dne 10. septembra

1897. l. (drž. zak. št. 216), in imajo pravico, prodajati tudi druga orodja, potrebna v opremo babic.

Babicam naj se ob neposrednjem nakupu teh predmetov iz lekarnice dovoli desetodstotni popust odrejene cene.

§ 24.

Lekarničarji so dolžni imeti v zalogi vsaj dve steklenici zdravilnega seruma zoper difterijo vsako s 1000 enotami antitoksina, primerno vrsti 2 zdravilnega seruma zoper difterijo, iz državnega seroterapevtskega zavoda.

§ 25.

Spiski lekarniških zdravil, priloženi zdravilski odredbini, ki so tudi za tehniško, ekonomsko ali dijetetiško rabo, naj služijo ob izvrševanju ukazov ministrstev za notranje stvari in trgovino z dne 17. septembra 1883. l. (drž. zak. št. 152) in z dne 17. junija 1886. l. (drž. zak. št. 97) za vodilo.

§ 26.

Vsak prestopok gornjih ukazil se kaznuje, kolikor se nanj ne uporabljajo določila občega kazenskega zakona, z denarnimi kaznimi do 200 kron, ali z zaporom do 14 dni. (Ministrstveni ukaz z dne 30. septembra 1857. l. [drž. zak. št. 198].)

§ 27.

Drugi predpisi, dani razen teh določil, o dobivanju, imevanju in prodajanju zdravilskega blaga in zdravil, ostajajo v moči.

Bienert s. r.